

викладачів та студентів між собою, з'ясовано, що співтворчість студентів-дизайнерів виводить проектне мислення на новий, більш високий рівень і передбачає формування таких якостей як комунікабельність, професійна самостійність.

Погоджуючись з такими висновками, ми організовували співпрацю викладачів і студентів у формі виконання спільних проектів, спираючись на праці В. Тасалова, В. Турчин і Н. Удріс, у яких проаналізовано поняття «проектна культура» та визначено її компоненти; наведено приклади моделювання ситуації для формування проєктивних умінь у студентів, які навчаються на спеціальностях, пов'язаних з дизайном; наголошено на проведенні самоаналізу засобом складання карти особистості; охарактеризовано типи завдань з формування професійної компетентності студентів; підкреслено роль викладача як головного менеджера проекту, що стимулює студентів до постійного самоаналізу, самоконтролю, самооцінки.

Використання широкого арсеналу форм і методів знайомства студентів з художньо-проектною діяльністю можливе в умовах позааудиторної роботи, зокрема студій. У таких умовах педагог може в більшій мірі проявити свою індивідуальність, авторську методику, врахувати інтереси студентів. Характерною рисою студійної роботи є гнучкість, відхід від шаблону. У знайомстві з цим видом мистецтва перевага може надаватися різним напрямкам художньо-проектної діяльності: артдизайну, промислового, архітектурного дизайну, етнодизайну, дизайну одягу та ін.

Специфіка студійної роботи дає можливість для індивідуального розвитку творчих здібностей майбутніх дизайнерів. Організовуючи роботу студій, ми виходили з припущення, що активному освоєнню матеріалу, творчій самореалізації студентів буде сприяти дотримання методичних принципів; широке охоплення об'єктів для творчості; розкриття індивідуальних здібностей; рух від знань до творчої діяльності; використання різноманітних матеріалів, в тому числі нетрадиційних, недорогих.

Мала Ю.В.
ВБК

КУЛЬТУРА МОВИ Й ПРИНЦИПИ МОВНОЇ ПОВЕДІНКИ ПРАЦІВНИКА БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ

Однією з вимог до фахівців цього профілю є оволодіння відповідним рівнем культури професійного спілкування та мовної поведінки як складним особистісним соціолінгвістичним утворенням, що формується й удосконалюється в процесі їхньої професійної діяльності. Термін „мовна поведінка” позначає всю сукупність мовних дій і їх форм, що розглядаються перш за все в соціально-комунікативному аспекті. Для фахівця будь-якої галузі це мовні дії, що за потреби здійснюються ним у професійному діловому спілкуванні. Мовна поведінка є візитною карткою людини в суспільстві. Найбільшою мірою дієвість мови відчутна саме в діловому спілкуванні: у

письмовій формі вона є мовою документів, що керують діями людей, в усній – це діалоги, в процесі яких стикаються думки й інтереси груп людей, виробляються загальні принципи взаємодії і конкретні плани співпраці, знаходяться виходи з конфліктних ситуацій.

Працівник будівельної галузі налагоджує зв'язки з партнерами, клієнтами (замовниками й постачальниками), досліджує ринок збуту. Соціальні ролі, в яких опиняються працівники будівельної галузі, визначаються видами їхніх контактів з іншими людьми: „виробник”–„споживач”; „продавець”–„покупець”; „клієнт”–„замовник”; „керівник”–„підлеглий”. Кожна із соціальних ролей вимагає особливого типу мовної поведінки. З виникненням нових економічних відносин ці типи мовної поведінки змінилися кардинально. Ще десять років тому можна було керуватись лише директивними методами, правда, й тоді подібний метод був малоефективний. Сьогодні це неможливо в принципі. Директивні мовні акти залишилися в діловому спілкуванні в жанрах організаційно-розпорядчої документації: наказах, ухвалах, розпорядженнях.

У практичній діяльності ділове спілкування будується на принципах кооперації, врахування взаємних інтересів, паритету й рівності в ієрархічних відносинах. Не адміністрування, а відкритість для контакту й стимулювання підлеглих, не зіставлення інтересів „покупця” і „продавця”, „клієнта” й „замовника”, а прагнення до виявлення спільності інтересів і пошуку консенсусного рішення – ось основа мовної поведінки сучасної ділової людини.

Основним принципом мовної поведінки в діловому спілкуванні є принцип кооперації, що реалізовується в таких семи принципах поведінки: такту, великодушності, релевантності висловлювання, повноти інформації, симпатії, згоди, скромності. Проте, в діяльності працівника будівельної галузі не всі ці принципи можуть бути реалізовані в одному мовному акті: не завжди необхідно погоджуватися із співбесідником, виявляти до нього симпатію, але потрібно завжди бути тактовним, коректним, поважати право співбесідника на отримання точної і повної інформації.

Основний принцип сучасного ділового спілкування полягає в тому, що спочатку спілкування будується, виходячи з визначення співбесідника як партнера, рівноправного учасника діалогу, незалежно від його соціальної чи комунікативної позиції. Для забезпечення конструктивної взаємодії працівника будівельної галузі з клієнтом (постачальником, замовником) вчимо студентів використовувати спеціальні мовні кліше. Наприклад, ними можуть бути такі мовні конструкції, що дозволяють активно впливати на перебіг розмови: „Будь-ласка, поправте мене, якщо я неправий”, „Ми цінуємо те, що Ви для нас зробили”, „Ми зацікавлені в співпраці з Вами”, „Чи можу я задати вам декілька запитань, щоб переконатись у тому, що я правильно Вас зрозумів?” та ін.

Вчимо майбутніх працівників будівельної галузі, що заміна прямих мовних актів непрямыми (не „Ви повинні оплатити наші послуги до кінця місяця”, а „До 30 квітня ми хотіли б отримати від Вас оплату за надані послуги”) є ознакою високої мовної культури, конвенціональним кодом

цивілізованого спілкування на всіх мовах. Дотримання основного принципу кооперації є найважливішим постулатом мовної поведінки ділової людини і зумовлює вибір мовних засобів залежно від ситуації спілкування.

Марченко О.О.

НТУ «ХП»

НЕОБХІДНІСТЬ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЙНИХ УСТАНОВОК НА ФІЗИЧНЕ ВДОСКОНАЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ ВНЗ

Фізична культура у вищих навчальних закладах (ВНЗ) є невід'ємною складовою формування загальної та професійної культури особистості, збереження та зміцнення здоров'я, організації та забезпечення здорового способу життя, підвищення рівня працездатності. Прилучення студентської молоді до цінностей фізичної культури має стати одним із перспективних напрямів роботи вищих навчальних закладів.

Специфіка фізичного виховання полягає в тому, що усвідомлена інформація стає мотивованим спонуканням до виконання фізичних вправ, використання природних факторів і формування такого способу життя, який сприяв би досягненню як особистих, так і суспільних цілей.

Мета дослідження полягає у визначенні сучасного стану здоров'я та фізичної культури студентів, а також у поетапному формуванні мотиваційних установок на фізичне вдосконалення студентів технічних ВНЗ.

Аналіз наукової літератури (Л.В. Волков, М.І. Жаворонкова, Ю.С. Жилка, І.І. Петренко, М.С. Солопчук, Н.М. Хоменко, Б.М. Шиян та ін.) вказує на те, що формування потреби фізичного вдосконалення і розвиток фізичних якостей – два взаємопов'язані педагогічні завдання, які вирішуються засобами певного спрямування. Процес формування в молоді потреби фізичного вдосконалення включає виховання інтересу до занять фізичними вправами, отримання необхідних знань з фізичної культури, біології, фізіології тощо.

На думку Е.П. Ільїна мотиваційні утворення є результатом міри усвідомлення причин виниклої спонуки, а також мірами задоволення потреби (досягнення мети). «Мотиваційна установка – це запланований, але відстрочений намір, який буде здійснено при появі потрібної ситуації, приводу». Її відмінними рисами є віддаленість мети діяльності і неможливість безпосереднього її задоволення.

Фізичне вдосконалення особистості можна представити як сформований спосіб життя людини, що спрямований на зміцнення здоров'я, загартування організму, гармонійний розвиток форм, функцій і фізичних можливостей людини, формування життєво важливих рухових і професійних навичок та вмінь.

В дослідженні вперше розроблено критерії оцінки мотивації студентів до занять фізичною культурою та фізичного вдосконалення для використання кваліметричної моделі оцінки студентів технічних закладів.